

## Túrfrágreiðing - Magnus Heinason: Svartkjaftur sunnanfyri, túrur 1510, 25/3-8/4 2015

**Fólk frá HAV:** Jan Arge Jacobsen, Leon Smith, Mourits Mohr Joensen og Poul Vestergaard

**Ábyrgd:** Jan Arge Jacobsen

**Endamál:** At kanna nøgdarnar av svartkjafti sunnan fyri Føroyar og í norðara parti av gýtingarøkinum. Ekkókanningin er partur av felagskanningunum av svartkjafti skipaðar undir ICES "Working Group of International Pelagic Surveys" (WGIPS, fyrrverandi WGNAPES), saman við Noregi, ES og Russlandi.

**Reiðskapur:** Svartkjaftatrol (flótitrol) og WP2 glúpur (+eyka glúpur, bakkar og ílöt). Boyur til at trola í vatnskorpunum. Scanmar útgerð og trolsondu.

**Um túrin:** Byrjað var við kalibrering av ekkóloddi hósdagin 26/4. Um kvøldið varð farið suðureftir á fyrstu CTD-støð vesturi á 6043N 1330W, sambært ætlaðu siglingarleiðini (**Mynd 1**). Veðrið var einki serligt á túrinum, og hetta darvaði okkum nakað, men vit fingur gjørt okkum lidnar við ætlaðu siglingina. Knívurin til sonduspælið gekk fyri á fyrstu støð, so ein tráðleys sonda varð brúkt restina av túrinum.

Hita- og saltmátningar vórðu tiknar við CTD frá vatnskorpunum niður á botn, ella niður á 500 m. Ætikanningar vórðu gjørdar við einum WP-2-planktonglúpi frá vatnskorpunum og niður á 200 m. dýpi. Nøgdin av svartkjafti varð mátað við ekkóloddi (ekkióintegratori), sum síðani varð roknað um til tons av fiski. Trolað varð javnan, fyri at greina sundur ekkóskriftina undir kanningunum.

### Svartkjaftur

Fyribilsúrslitini vísa, at nógv av smáum svartkjafti stendur í føroyskum øki, og í ES økinum sunnan fyri markið. Hetta er 1-3 ára gamal fiskur og miðalvektin liggur millum 37 og 99 g. Tann búni svartkjafturin, ið hevur gýtt longri suðuri, er enn ikki komin norður í føroyskt øki.

Serliga nógv av tvey ára gomlum svartkjafti er í føroyskum øki í ár, hetta er 2013 árgangurin. Hetta er óbúgvinn fiskur, sum er umleið 24 cm til longdar. Vit sóu eisini henda árgangin í fjør, og so er bert at vóna, at hesin kemur fyri seg. Nógv av eitt ára gomlum svartkjafti var at síggja, hesin er í miðal knappar 19 cm til støddar (2014 árgangurin).

Tað var áleið sama nøgd av svartkjafti í okkara kanningarøki í ár sum í fjør. Kanningarnar hjá Magnusi Heinasyni kunnu tó ikki brúkast einsamallar. Samlaða nøgdin, har tølini frá øllum fimm rannsóknarskipunum (**Mynd 8**) verða við, verður roknað síðst í mánaðinum.

Ein lítil partur av svartkjaftinum rundan um teir ytstu bankarnar hevði enn ikki gýtt.

Ekkóskriftin av svartkjafti er víst í **Mynd 2** og **3**. Svartkjafturin stóð á 400-500 m. dýpi, har hann vanliga plagar at standa. Longdarbýtið av svartkjafti er víst í **Mynd 4**. Miðallongdin í kannaða økinum liggur um 24 cm og miðalvektin um 88 g, men hesi tølini siga ikki so nógv um aldursbýtið, av tí at talan er um fleiri toppar í longdarbýtinum: Fyrsti toppurin um 18 cm. er eitt ára gamal fiskur (2014 árgangurin), meðan næsti toppurin á 23-24 cm, er samansettur av serliga tvey og av trý ára gomlum fiski (2013 og 2012 árgangirnir). Lítið av eldri fiski var í økinum í ár. Árinum fyri hava vit sæð árgangirnar 2009, 2010 og 2011 í kanningunum (**Mynd**

5). Um hesir trýggir (2014, 2013 og 2012) árgangirnir koma fyri seg, eru útlitini góð fyri svartkjaftastovninum komandi árin. Hetta skal tó takst við tí fyrivarni, tí at nøgdin av hesum árgangum kunnu verða smærri í økinum sunnan fyri Føroyar.

Miðalvektin av svartkjafti í hvørjum háli er víst í **Mynd 6**, og her sæst, at fiskurin var sera smáur í okkara øki í ár. Undantakið er í einum hálið í ein útsynning av Ytsta banka (Bill Baileys), heilt niðri við botn, har nakað av stórum svartkjafti stóð.

#### Makrelur

Eingin makrelur varð fingin á túrinum.

#### Lakssild og prikkafiskur

Lakssild var at síggja sum smáar torvur ella sum ein samanhangi lind ovarlaga í sjónum. Um náttina sást lakssildin tætt við vatnsorpuna og um dagin niður á 350 metra dýpi. Blandað í hetta og djúpari, á 250-700 m. dýpi, stóð prikkafiskur mest sum í øllum økinum.

#### Æti

Krill var at síggja í mestsum øllum økinum á 400-750 metra dýpi, blandað við prikkafiskinum. Sera lítið av æti var í ovaru lögnum, tað er frá vatnsorpuni og niður á 200 m.

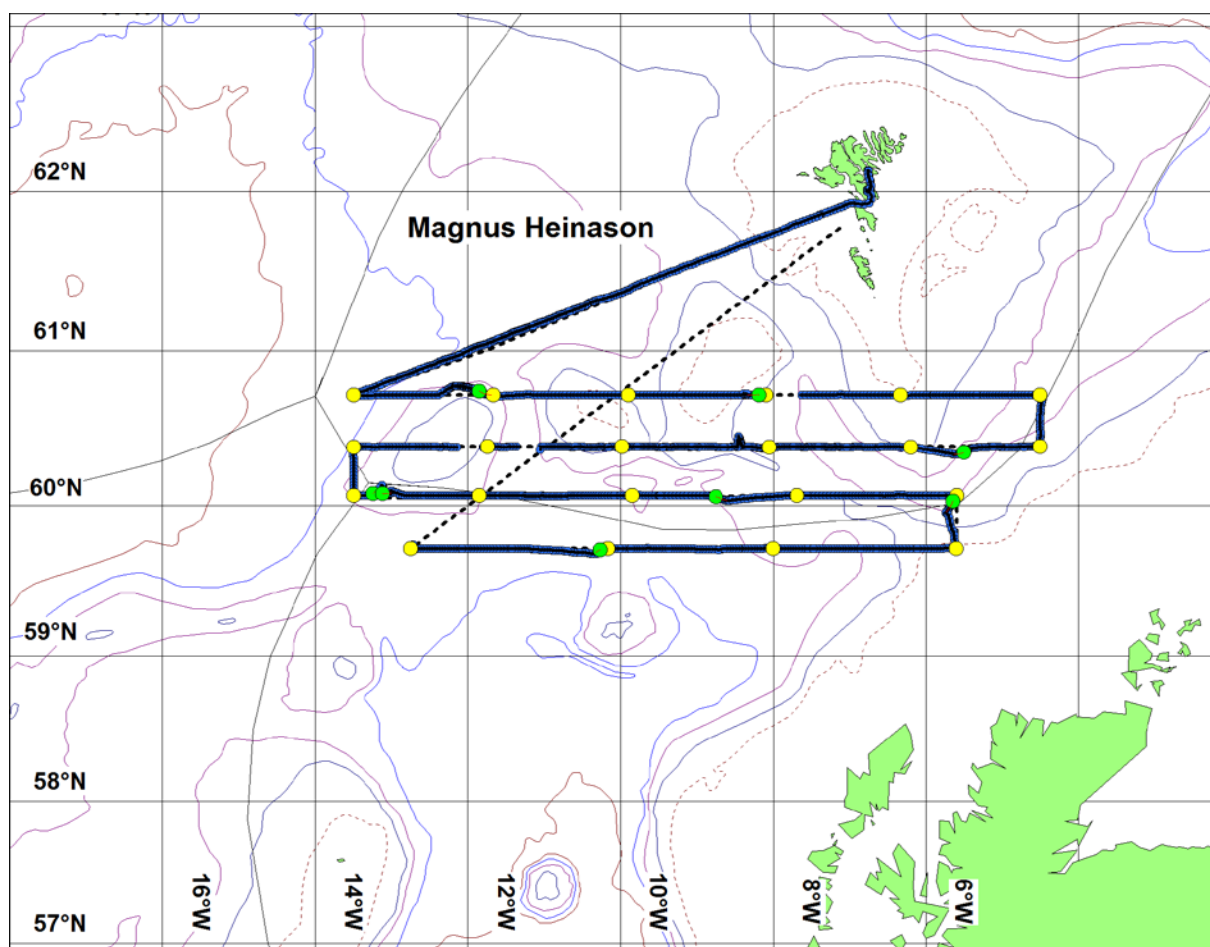
#### Hydrografi

Hitin í vatnsorpuni í kanningarøkinum var millum 6 og 9°C í kanningarøkinum (**Mynd 7.**)

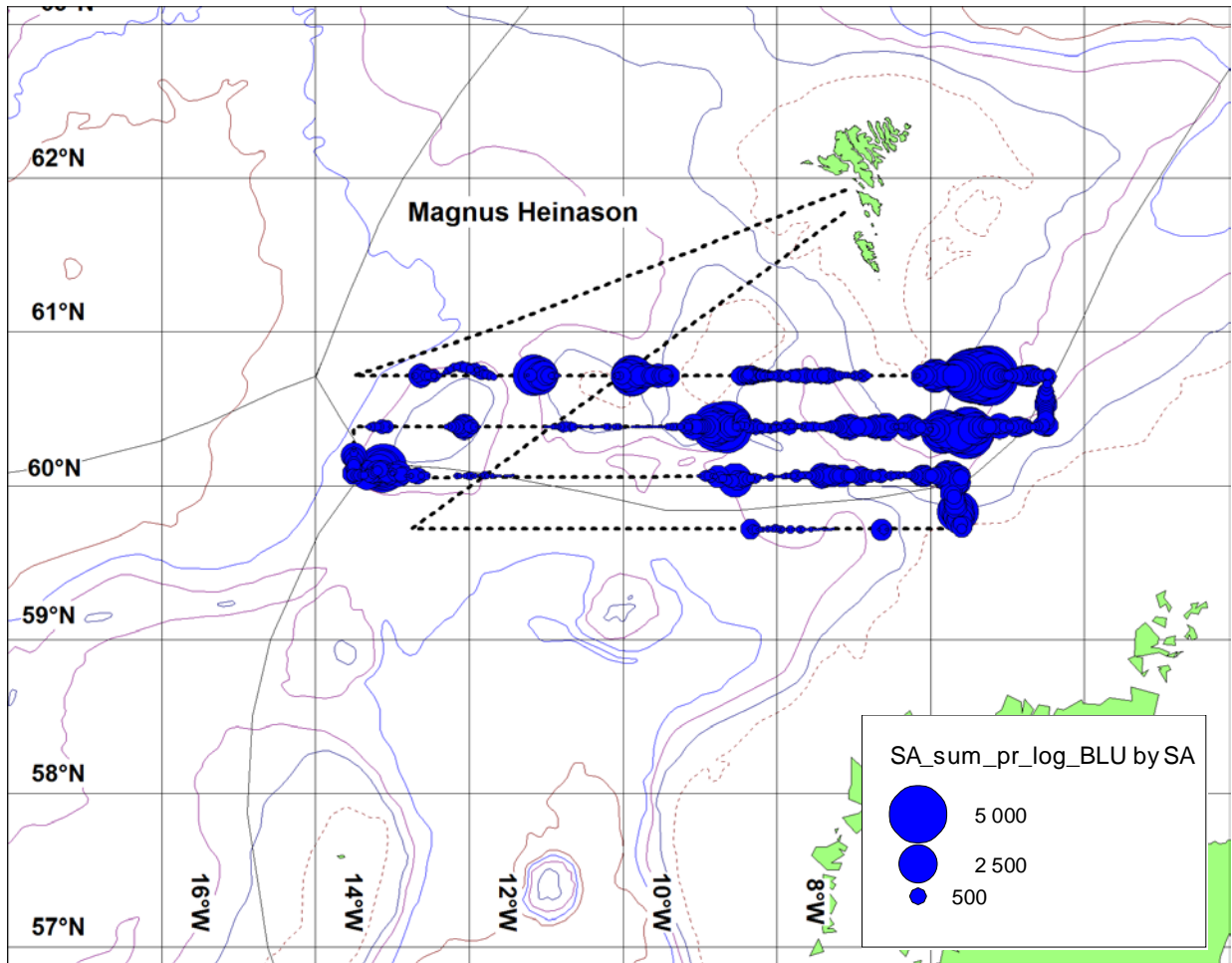
**Sýnistøka:** Trolað varð javnan fyri at greina sundur ekkóskriftina undir kanningunum, og 274 nytrur til aldursgreining av svartkjafti vórðu tiknar av veiðuni, umframt magar til at kanna føðina.

Jan Arge Jacobsen

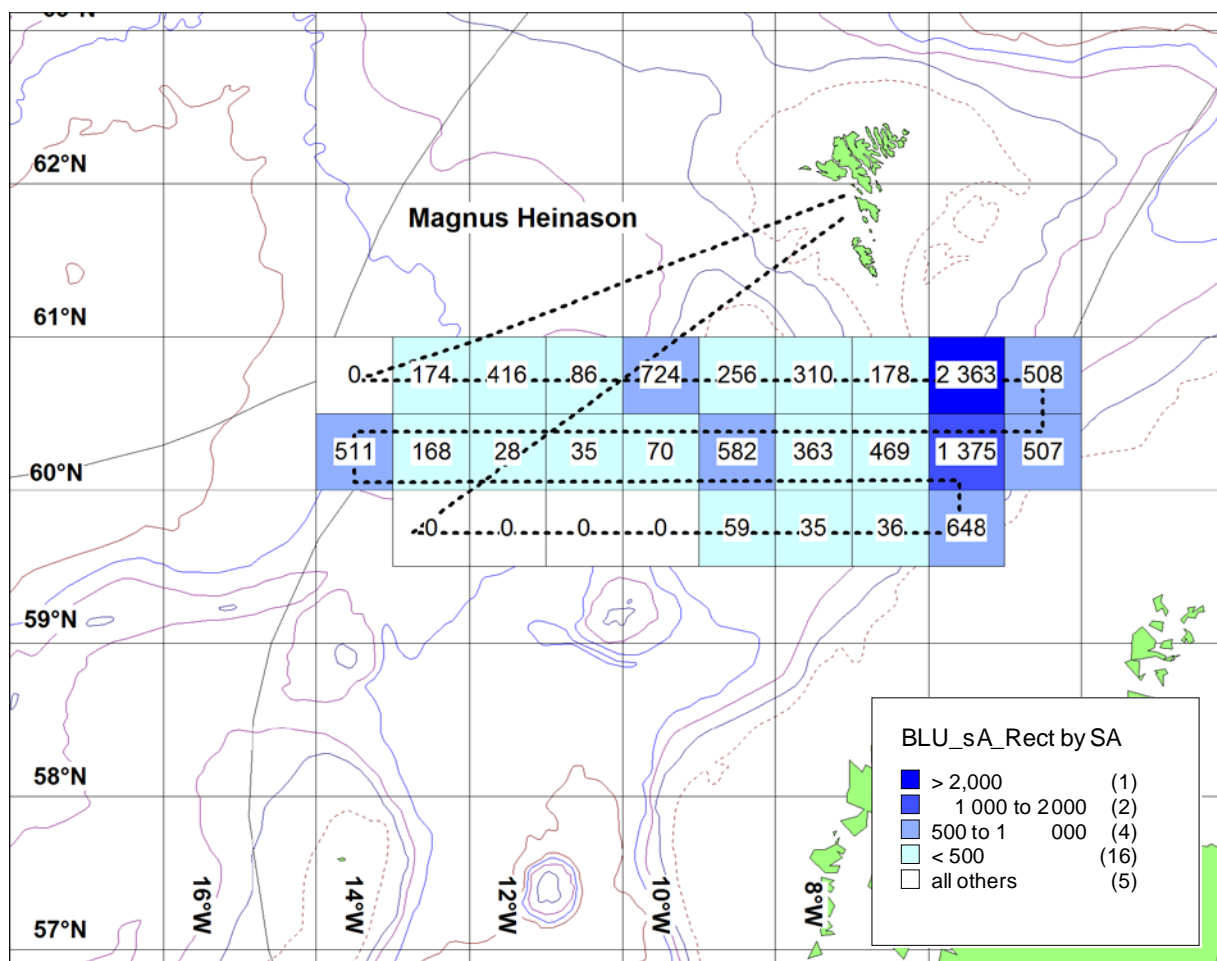
*Magnus Heinason* 8/4 2015



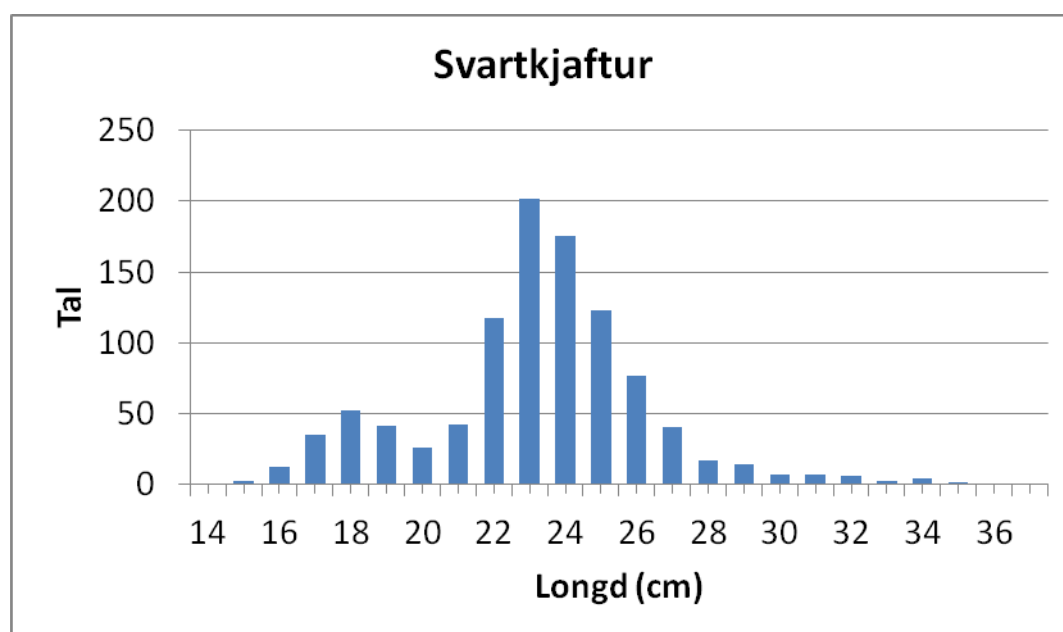
**Mynd 1.** Siglingarleiðin (svartar strikur), CTD stöðir (gulir sirklar) og trolstöðir (grønir sirklar) hjá *Magnusi Heinasyni* á svartkjaftatúrinum 1510, 25/3-8/4 2015.



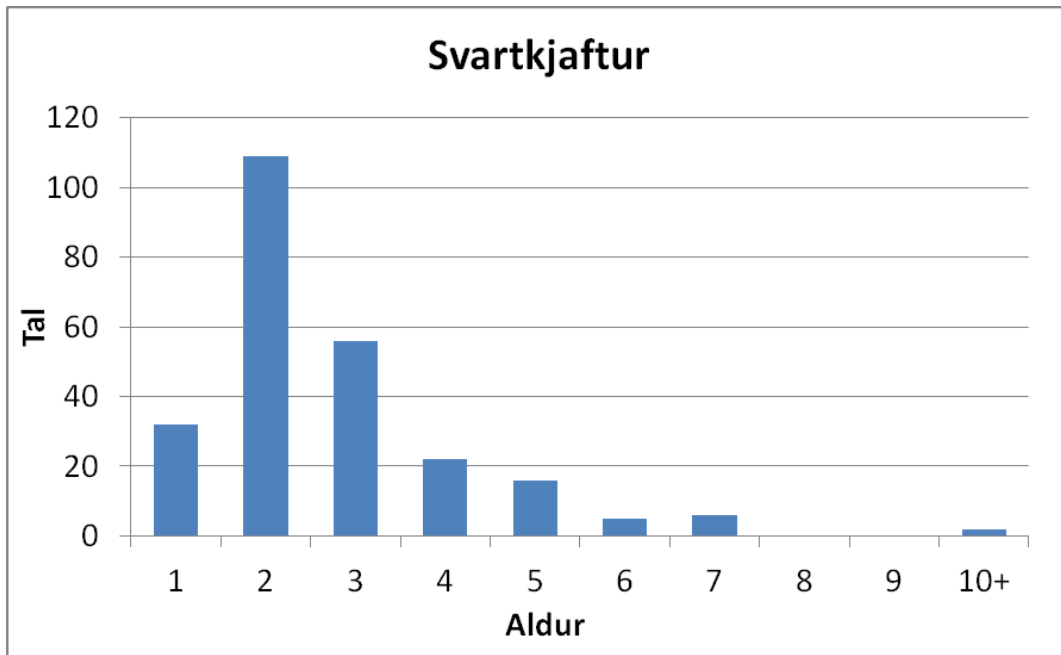
**Mynd 2.** Ekkóvirðir av svartkjafti ( $s_A$  mm/nm<sup>2</sup>) sunnan fyri Føroyar á túri 1510, 25/3-8/4 2015. Nøgdin er víst sum sirkjar, har støddin á sirklinum vísir, hvussu nógv av svartkjafti stóð undir skipinum.



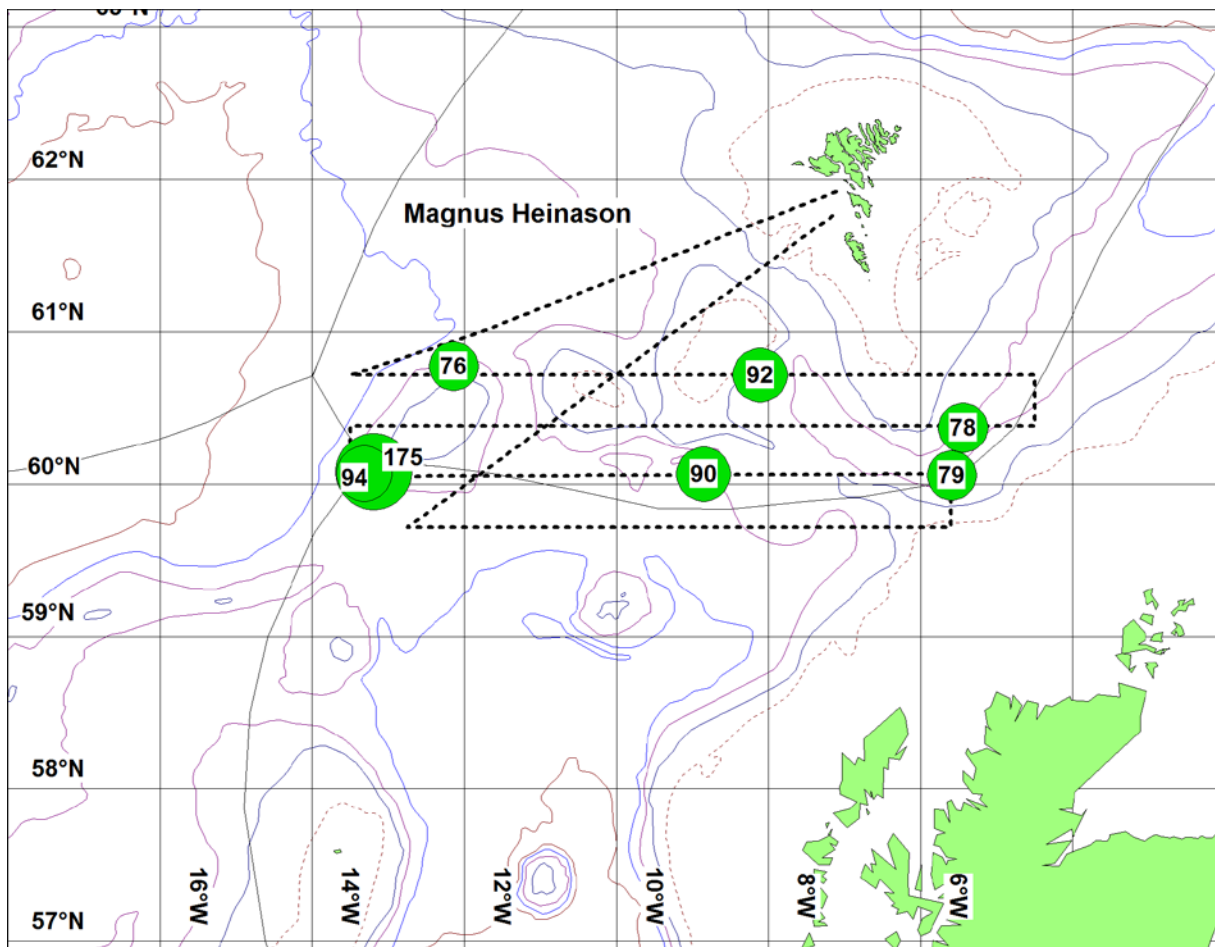
**Mynd 3.** Ekkóvirðir av svartkjafti pr. hagtalspunct (0.5x1 gradir) sunnan fyri Føroyar á túri 1510, 25/3-8/4 2015.



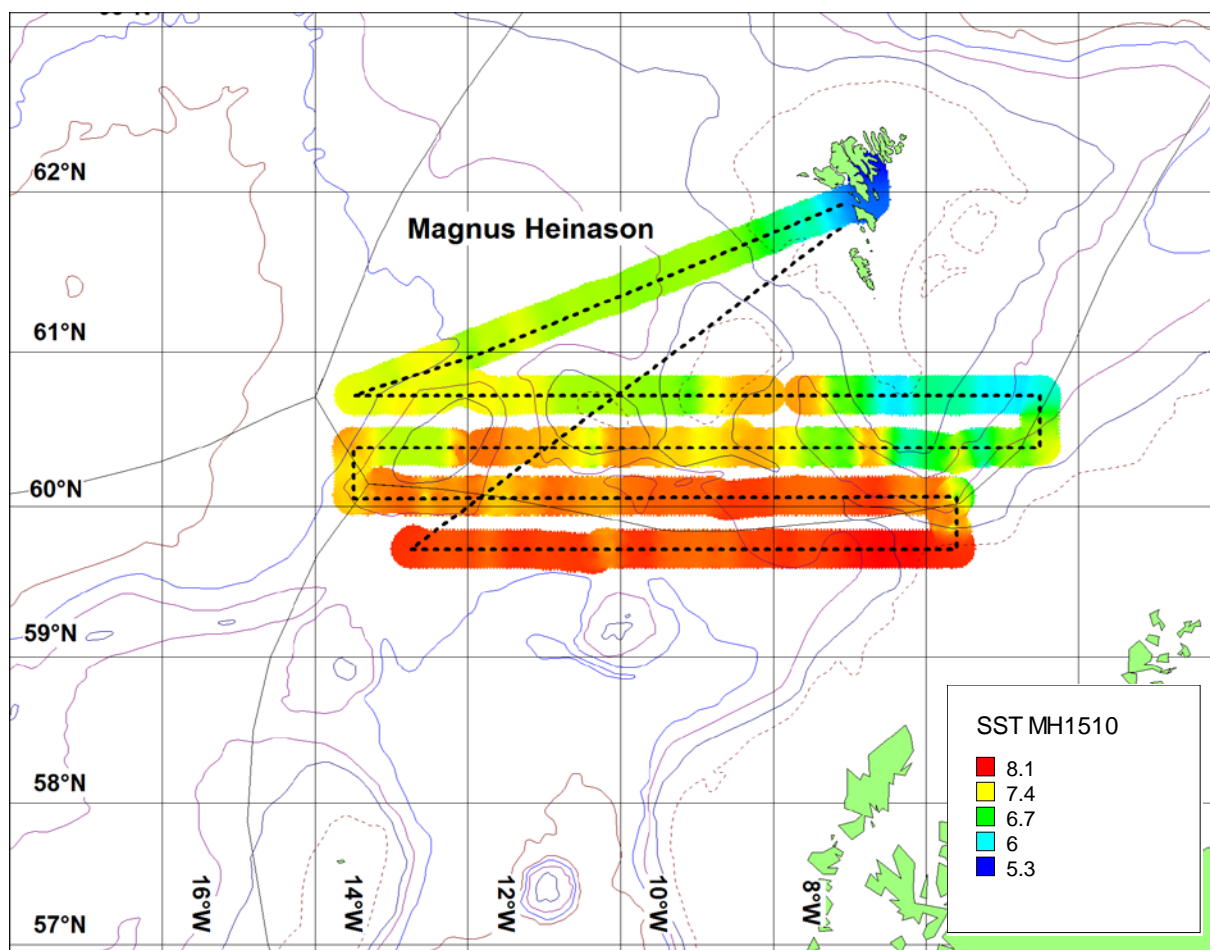
**Mynd 4.** Longdarbýti av svartkjafti í føroyskum øki og norðara parti av ES-økinum á túri 1510, 25/3-8/4 2015.



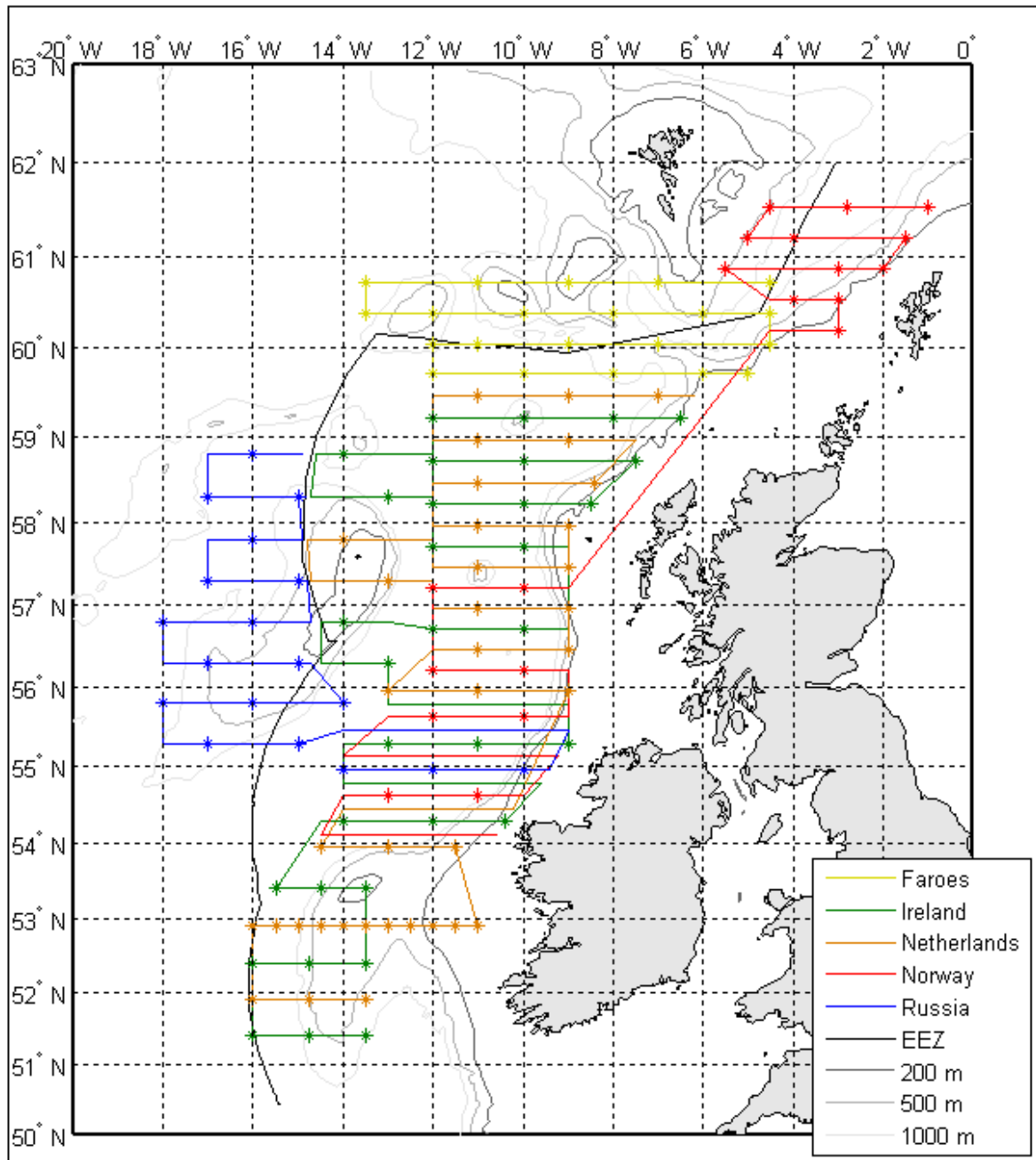
**Mynd 5.** Aldursbýti av svartkjafti í føroyskum øki og norðara parti av ES-økinum á túri 1510, 25/3-8/4 2015.



**Mynd 6.** Miðalvekt (g) av svartkjafti í kanningarøkinum fyrst í apríl 2015.



**Mynd 7.** Hitin (°C) í vatnsörpunni á túri 1510, 25/3-8/4 2015.



**Mynd 8.** Siglingarleiðirnar hjá öllum fimm luttakandi rannsóknarskipunum á svartkjaftakanningunum í apríl 2015.